СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 145. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 22. червня, 1929. VOL. XXXVII. No. 145. Jersey City, N. J., Saturday, June 22, 1929. THREE CENTS.

ЗБІРКА ЗЕЛЕНИХ СВЯТ - ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

НЕВДОВОЛЕННЯ СЕНАТОРІВ З ТАРИФОВОГО ЗАКОНА

ЧАСТЬ РЕПУБЛИКАНЦІВ І ДЕМОКРАТИ ЗБИРАЮТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ.

ВАШИНГТОН, 21. червня. — Поступові републиканські сенатори зійшлися з демократами для обдумання спільної кампанії проти проєкту тарифового закона, вже ухваленого палатою послів.

Сі сенатори стоять на становищи, що тарифовий закон, ухвалений палатою послів, зроблений зі становища міст промислу та що він кривдить фармерів.

На нарадах було вісьмох сенаторів з републиканської партії. Наради були в канцелярії сенатора Ла Фолета. Наради постановили докладно, хто й де має виступати проти проєкту.

СПОДІЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ ПОДАТКОВОЇ НАДВИШКИ.

НАДВИШКА ПЕВНО ВИНЕСЕ ПОНАД СТО МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

ВАШИНГТОН, 21. червня. — Після тимчасових обчислень податків, пороблених департаментом скарбу, населення Злучених Держав заплатило понад 100 міліонів долярів більше, як обчисляв наперед уряд.

До вівтірка збір податків виносив 239 міліонів, себто вже на 190 міліонів долярів більше, ніж у минувшому році.

СТИМСОН РОЗСЛІДЖУЄ БИТВУ З ПАЧКАРЯМИ ГОРІВКИ.

НА РІЦІ ДІТРОЙТІ МАЛА РОЗІГРАТИСЯ ЦІЛА БИТВА.

ВАШИНГТОН, 21. червня. — Секретар стейту Стимсон постановив зарядити урядовий розслід над справдішньою битвою між пачкарями горівки і федеральними сторожами на ріці Дітройті.

Після донесень, які дістав уряд, пачкарі горівок почали острілювати зі своєї лодки федеральних агентів. Стріляти мали з машинових крісів. Стрілянина мала ушкодити федеральну лодку. Пачкарі мали почати стріляти, будучи ще на американськім боці ріки Дітройту. Відтак вони відплили на канадійський бік і звідти знов отворили огонь на агентів.

Установлений урядом комітет має розглянути всі подібні події та зложити лісту осіб, що загинули від такої стрілянини. Се мабуть має бути відповідю уряду на агітацію „мокрих" зприводу стрілянини прогибіцийних агентів на людей, підозрілих за пачкованнє алкоголічних напитків.

ЗРІСТ ВЕЛИКИХ ПРОМИСЛОВИХ КОМБІНАЦІЙ.

ПОВСТАННЄ ПЕКАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА З КАПІТАЛОМ МАЙЖЕ ПІВ МІЛІЯРДА ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 21. червня. — Відомій банкирській фірмі Моргана вдалося довести до кінця злуку трох великих пекарських підприємств та сотворити з них одно підприємство з капіталом майже пів міліярда долярів.

Злучено зі собою Компанію Флайшмана, найбільше підприємство для виробу дріжджів, Роел Бейкинг Ко. та Джилет Ко. Комбінація видасть шерів на 430 міліонів долярів. Вона збирається закупити теж другі пекарські підприємства.

СМЕРТЬ ПОЖАРНОГО СТОРОЖА ПІДЧАС ГАШЕННЯ ВОГНЮ.

ТРИ ИНШІ ТРАТЯТЬ ПАМЯТЬ.

НЮ ЙОРК, 21. червня. — Підчас гашення вогню в пивниці апартаментового дому при 91 Ален Стріт у Ню Йорку чотирох пожарних сторожів стратило память від диму й ґазу вуглевого моноксиду, що витворився підчас пожару. Всіх їх відставлено до шпиталю, де один з них умер від затроєння ґазом.

Вогонь почався в збірнику дерева в пивниці дому. Пожарники, прибувши на місце, наперед опорожнили дім з людей, зносячи діти з мешкань вищих поверхів на руках по драбинах.

ПРОФЕСОР УБИЙНИКОМ СВОЄЇ УЧЕНИЦІ.

ПРОФЕСОР ОГАЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРИЗНАВСЯ ПОЛІЦІЇ ДО ЗЛОЧИНУ.

КОЛОМБАС, Огайо, 21. червня. — Д-р Джеймз Говард Снук, професор Огайського стейтового університету, признався перед поліцією до вбийства 25-літної студентки сього університету, Теори Гикс, котрої покалічене тіло найдено минулої пятниці на віддалі стрільниці на північнім сході від сього міста.

До признання довела професора поліція через 24-годинне допитування. Під натиском такого допиту професор, який зпочатку держався спокійно, здався та підписав поліції признання, в котрім себе просто засудив на смерть. Признався він, що хоч мав жінку й дитину, жив з молодою та товариською студенткою. Послідними часами студентка почала над ним старшувати. В пятницю, коли вони виїхали його автом на прогульку, вона зробила йому викиди, що він збирається виїхати без неї, а зате з жінкою й дитиною на неділю. Вона мала загрозити йому, що як він се зробить, то вона вбє й жінку й дитину. Щоби її вспокоїти, говорив професор, він ударив її молотом до направи авта по голові. Коли вона ще більше боронилася, він ударив її ще раз. Як вона вспокоїлася, він побачив, що розбив її череп. Отже перерізав її жили ножиком і так покинув на полі.

Поліція каже, що Снук ще сподіється вийти з життем, думаючи, що самопризнання вратує його від обжалования за вбийство першого степеня.

АНҐЛІЙСЬКИЙ „ФЕЙР ПЛЕЙ".

У домі консервативної партії Абердейр (Вельс) вибухла пожежа. Саме тоді по сусідству йшли збори робітничої партії. Члени тієї партії кинулись на осідок консерватистів і замісць долити до вогню нафти, рятували приготовану консерватистами до виборчої кампанії літературу проти них. Так виглядає „фейр плей" в Анґлії. У нас суперництво значить: підставити другому ззаду ногу, коли цей находиться в небезпеці.

АНҐЛІЙСЬКІ СПОРТОВІ НЕВДАЧІ.

Анґлійські мячеві дружини, які тепер є на европейськім континенті, програють по черзі всі стрічі. Недавно Нюкесл Юнайтед програв у Відні до ВАЦ 2:0. Ці невдачі анґлійських футболістів відбилися голосним відгомоном в анґлійській пресі. Також у міжнародніх спортових колах Анґлії з тої причини велике обурення. Анґлійський спортовий часопис „Атлетік Нюз" догадується, що мабуть представники анґлійського копаного мяча вважають подорожі по континенті свого роду відпочинком або подорожі для приємности. Анґлійське міністерство закордонних справ — на думку згаданого часопису — не повинно на будуче видавати пашпортів цим футболістам, які не можуть або не хочуть гідно заступати анґлійського спорту.

У ПАМЯТЬ АВТОРА „ДОН КІХОТА".

На міжнародній виставі в Севілі (Еспанія) є окрема саля присвячена памяти творця „Дон Кіхота"; у ній зібрані всі рукописи, портрети та предмети Сервантеса, які лише можна було найти. У численних шафах за склом лишаються тисячні видання його творів і переклади з них. Між документами є рідкий папір про викуп Сервантеса з рук варварів, коли він попав у полон під Лепанте. Стіни цієї салі вкриті гарними килимами з малюнками ріжних сцен із „Дон Кіхота". Мало хто знає, що „Дон Кіхот" діждався в Еспанії люксусових і популярних видань, як мало який інший клясик в іншій країні.

САМІ АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕКРАДАЮТЬ ГОРІВКУ.

Підчас дебати над буджетом у парляменті в Оттаві було порушене питання про експорт лікерів до Злучених Держав. Підчас дебати взяв слово міністер національних доходів В. Д. Айлер і сказав кілька дуже цікавих річей: „Шановних послів здивує се, — сказав він, — коли я скажу, що лодки з лікерами відходять спокійно з Віндзору до Дітройт і з Бріджбурґу до Бофало. Сі лодки не нехтують нашого закона. Коли вони доручують лікери в Злучених Державах, то нехтують американський закон. Одначе се на 100 процент американські лодки; канадійських лодок між ними нема. В Канаді кожда лодка, хочби найменша, переходить оглядини митових урядників. В Злучених Державах инакше; лодки, що не мають 5 тон місточи, є свобідні від оглядин і посвідок; вони не потребують зголошувати свого відходу, ані повороту. Властителі таких лодок оповідають, що вони не мають ніяких перепон у виладованню лодок; прогибіційні урядники нераз навіть помагають їм. Такій лодці нераз забирає три години, щоби скинути свій набір. З канадійського боку можна оглядати кожду пачку лікерів, яку виладовують по американськім боці. Якби американські урядовці хотіли се спинити, то зробили се в протягу тижня".

НЕ ЗРОБИЛИ ДОЩУ.

Щоби припинити недостачу води в гонконському (Китай) водопроводному резервуарі, військові летуни пробували штучно викликати дощ. Для цього вони зі своїх літаків розсипали серед хмар спеціяльний порошок, який раптово понижує температуру. Вчені метеорольоґи сподівалися викликати цим дощ, але жадного успіху не мали.

ОДИН ПОЛІЦІЯНТ НА 1,100 ЛЮДЕЙ.

В Польщі на кождих 1,100 людей припадає один поліціянт.

Цікаво, на кілько людей припадає один учитель?

СТРАШНІ ВИПАДКИ В ГОРІШНЬО-ШЛЕСЬКИХ КОПАЛЬНЯХ.

В копальні „Павел" недалеко Хебдя трапився страшний випадок. А саме робітник Віктор дістався під розгонове коло вінди, котре відтяло йому голову. — В копальні „Клеофас" привалила брила вугля робітника Степана Олексу, який згинув на місці.

ЯК ВТІКАВ АМАНУЛА.

Перед самою втечею звів Аманула тяжку битву з військами Габібули. В ній поніс він страту 2,500 вбитих і ранених. Остався майже без війська. Треба було чим скорше спасатися в авті за границю. З собою не взяв нічого, лише 20 мішочків з грішми.

ЧОРНА ВІСПА У СХІДНІХ ПРУСАХ.

Східно-пруська преса повідомляє, що там появилася чорна віспа. Влада занотувала занедужання на віспу в Тильжі. Допускають, що цю пошесть занесли з Анґлії, де в останніх часах трапилося багато її випадків.

ТАЄМНИЧА СМЕРТЬ.

В Сереті біля Івачова горішнього, повіт Тернопіль, виловлено тіло 25-літнього парубка Василя Семенюка. Справа його смерти дуже загадочна. Семенюк ще дня 7 травня пішов до Глубічка Великого, щоби відібрати поручений лист загараниці, і більше не вернув. На тілі знайдено багато синяків і подрапань.

СВІЖО ВІДКРИТИЙ ОБРАЗ РЕМБРАНДТА.

В одного реставратора в Гаґі знайшовся образ, який після зміття і відчищення показався образом Рембрандта, який представляє жінку в фантастичнім одязі. Це той самий тип жінки, яку звичайно називається Саскія. Портрет намальований на овальній дошці, а в розі він підписаний і має дату 1634.

ЖІНКА МАДЯРСЬКОГО ПРЕМІЄРА ДРАМАТИЧНОЮ АВТОРКОЮ.

В театрі „Арчімбольді" в Медіоляні відбулася премієра песи графині Бетлен, жінки мадярського президента міністрів. Песа під наголовком „Сірий одяг" стрінулася з дуже прихильною оцінкою італійської преси, яка підчеркувала поетичну й психольоґічну сторінку твору.

РУМУНІЯ ОБУРЮЄТЬСЯ.

Протирумунська промова Рикова в справі Бесарабії викликала велике занепокоєння в румунських політичних кругах. Румунська преса звертає увагу на заключений пакт Літвінова. В ньому Румунія завначила, що хоче жити в згоді з Рад. Союзом, але під умовою признання теперішніх румунських границь.

НОВОЧАСНИЙ ТЕАТР В СТОЛИЦІ БОЛГАРІЇ.

В Софії повстав новий театр замісць спаленого перед кількома роками будинку. Тепер болгарський „Національний Театр" має всі новочасні технічні уладження, між иншим має рухому сцену, єдину на сході Европи. Торжественна інавґурація відбулася в присутности представників двора, уряду і диплъоматичного корпусу. На відкриття вибрано песу болгарського письменника Петка Тодорова.

СУЧАСНІ ДІТИ.

У Лодзі трапився траґічний випадок: 12-літня дівчинка, вражена підчас забави своїми ровесницями, вернулась до хати і заявила своїй мамі, що більше бавитись не буде, бо втомлена. Коли мама вийшла до міста, дитина взяла отруйні пастильки „Люміноль" і покінчила самогубством.

ПОДОРОЖ СЛІПИХ ДОВКОЛА ФРАНЦІЇ.

До французького міста Нансі прийшло недавно двох сліпих: Ліші з Бресту й Сальван з Парижа, які вирішили відбути подорож довкола Франції пішки. В вересні мин. року вирушили вони з Брест до Парижа, звідки пустилися в дальшу дорогу, що має тревати два роки й має закінчитися в місті Моні.

РОДИННА ТРАҐЕДІЯ.

В руки львівської поліції віддався Іван Якубишин з Городиславиць, пов. Бібрка, який в часі родинної суперечки пострілив з револьвера свойого тестя Івана й шваґра Антона Белесара. Якубишин зізнав, що зробив це у власній обороні, бо тесть і шваґер зоружені, один в ніж, а другий в лопату, кинулися на нього в хвилині, коли він вдарив жінку за те, що вона не дала йому їсти. Якубишина посадили в тюрму.

ПОХОРОН НЕВІДОМОГО СТРІЛЬЦЯ.

В селі Підсадки, львівського повіту, знайдено випадково черевик з кісткою ноги. Після пошукувань виявилося, що це частина ноги тлінних останків невідомого стрільця, якого поховано в часі українсько-польської війни. Громадяне села викопали та справили невідомому величавий похорон, ховаючи його на місцевому кладовищі. Похорон відбувся під проводом місцевого пароха о. Евгена Возняка і при участи великої скількости громадян. Є здогади, що покійний походив з села Плауча велика, зборівського повіту.

ФАРМЕРСЬКИЙ РОБІТНИК ПОПОВНИВ МОРД.

В понеділок, 10. ц. м., на фармі А. Джонса, чотири милі на північ від місцевости Дролмор, Манітоба, забив робітник Кость Верстюк жінку фармера Джонса і її сина, 11-літнього Едварда, опісля сам відібрав собі життя.

Кость Верстюк, двацять-літній парубок, був від довшого часу занятий на фармі у Джонсів. Яка причина морду, не може поліція пояснити, бо між хазяїном та робітником не було серіозних непорозумінь.

В понеділок рано, як Джонс вийшов зі стайні, стрінувся з парубком, який змірився до нього з дубельтівки. Оба стріли хибили і Джонс скочив на авто, щоби повідомити поліцію. Не підозрівав, що може трапитися ще більше нещастя. Повернувши домів, застав свою 27-літню жінку та 11-літнього сина мертвими. Верстюк забив перше їх, опісля сам відібрав собі життя.

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВІДНОВИТЬ ДИППЛЬОМАТИЧНИЙ ЗВЯЗОК З СССР.

ДУМАЮТЬ, ЩО ЦЕ СТАНЕТЬСЯ В НЕДОВГОМУ ЧАСІ. СКОРО БУДУТЬ ЕВАКУОВАНІ АНТАНТСЬКІ ВІЙСЬКА З НАДРЕНІЇ. РОБЛЯТЬ ПЕРШІ КРОКИ ДО ЗМЕНШЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ.

ЛОНДОН (Англія), 21. червня. — Хоч перше питання закордонної політики, яке підніс уряд Мек Доналда, було тісніше порозуміння Анґлії з Америкою, всеж не забуто питання взаємовідносин Анґлії з СССР. Відновлення диплъоматичного звязку Анґлії з СССР прийде на порядок денний в найкоротшім часі. Думають, що як тільки збереться новий парлямент, йому буде предложено дозволити анґлійському урядови відновити диплъоматичні взаємовідносини з большевицьким урядом. Це предложення, крім Партії Праці, піддержать також ліберали, тому поновне визнання большевиків уже забезпечене.

Міністер справ закордонних Гендерсон заявив, що після того, як закінчила свої роботи репараційна комісія Йонґа, зявилася можливість скорого виведення з Надренії не лиш анґлійських, але й усіх антантських військ.

Міністер Томас тепер занятий проблємою зменшення безробіття в Анґлії. Він уже відбув перші наради з представниками анґлійських залізниць в справі вишукання праці для безробітних. Тепер відбудуться наради з промисловцями ткацького району, щоби також знайти можливість дати працю певній скількости безробітних ткачів.

ЯПОНІЯ ЗАДОВОЛЕНА.

МОЖЕ ПРИЄДНАТИСЯ ДО АНҐЛЬО-АМЕРИКАНСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ МОРСЬКОГО ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄННЯ.

ТОКІО (Японія), 21. червня. — В тутешніх урядових колах панує задоволення зприводу того, що амбасадор Дос зробив у Лондоні візиту японському послови раніше, ніж виступив зі своєю промовою в клюбі паломників. Тепер японські посли в Лондоні та Вашинґтоні, а також і уряд в Токіо тримаються ввесь час в курсі всіх переговорів, які ведуться між Анґлією та Америкою в справі обмеження морських сил.

Як дотепер справа стоїть, то Японія прийме участь у морській конференції по обеззброєнню, але ця справа покищо знаходиться в руках правительства та диплъоматів, а не морських фаховців.

АМЕРИКАНЦІ НЕ ВМІЮТЬ ЖИТИ.

ТАК ГОВОРИТЬ ДАРОВ У ПАРИЖІ. ВІН ТАКОЖ ВИСТУПАЄ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРОГИБІЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 21. червня. — Перебуваючий тут відомий американський адвокат Даров виголосив на бенкеті в париському американському клюбі промову. Притім він підніс, що приїхав до Парижа не длятого, щоби пити тут лікер, але коли він його тепер пє, то не боїться, що це його спаралїжує, що часто буває в Америці ізза проґибіції.

Крім того він радий почувати себе тут вільним від ріжних реліґійних провідників та инших аґітаторів, що увесь час в Америці переслідують кожного зі своїми порадами, до якої церкви треба ходити, в якого Бога вірити та яку партію, ґрупу, чи організацію визнавати, чи куди на забаву йти і т. п.

Нарешті він говорить, що Американці добре знають, як і що треба робити, але не знають, як треба жити. Сам Даров задоволений тим, що йому доводиться в Америці працювати довгі години, але він хотів би також і жити, відповідно інтенсивности своєї праці.

БІДА З НІҐРАМИ.

ПАРИЖ (Франція), 21. червня. — Французьке правительство одержало від диплъоматичного представника з острова Ґаїті урядового листа, в якому він протестує проти недопущення його в один кабарет на Монтпарнасі. Не пустили туди його на тій підставі, що господар не хоче відсахнути своїх гостей Американців, які є проти того, щоби в одному помешканню з ними були Ніґри.

Цей диплъомат тепер протестує проти цього перед французьким правительством, пригадуючи йому, що сама Франція має яких 100 міліонів кольоніяльних підданців ріжних кольорів. Тому є недопустиме, щоб Американці в Парижі так ображали французьких громадян.

НАВКОЛО СВІТА.

МАДРИД (Еспанія), 21. червня. — Еспанський летун Франко вже поробив усі приготовання для лету навколо світа на величезному гидропляні. Він думає підчас цієї подорожі зробити 20 зупинок. Має пролетіти 25,000 миль.

ЛЕТ „ГРАФА ЦЕПЕЛІНА".

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина), 21. червня. — Капітан Екенер заявив, що як тільки будуть уставлені на „Графі Цепеліні" нові мотори, які тепер випробовуються на моторовій фабриці, він негайно вилетить до Америки. Лет навколо світа роспічне з Лейкгорсту в Ню Джерзі. З Америки він полетить до Фрідріхсгафена, а звідти до Токіо, Сан Діеґо в Каліфорнії й нарешті до Лейкгорсту, де скінчиться його лет навколо світа.

В Росії спинятися цепелін не буде, бо для нього нема великої трудности перелетіти таку величезну віддаль, як з Німеччини до Японії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОМОЖІМ УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ!

Попередніх років Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові уряджувало на Західній Україні збірку для допомоги тим, що потерпіли рани, каліцтва та хороби у боротьбі за самостійність українського народа. Бідний наш рідний край, знищений світовою війною й польським наїздом, вичерпаний польською господаркою, але він ніколи не відмовляв жертв на допомогу тим, що свою кров проливали, що своє життя готові були віддати, якщо сього треба було на те, щоби народ зажив у своїй державі, як повноправний хазяїн своєї землі.

Давали жертви й американські Українці. Правда, серед них ріжні аґенти пускали проти піддержки українських інвалідів ріжні підшепти. Було теж дещо людий, які в піддержці інвалідів добачували уривок з піддержки своїх політичних підсусідків. Були люди, які з гучними кличами визволення й поступу мішали кличі національного неробства. Але на загал українська іміґрація лишилася в душі здоровою національно й активно відкликалася на заклики старого краю. Американська іміґрація, яка у визвольній боротьбі не несла кріса, вважала дар свого доляра посвідкою, що й вона національно свідома. Через свою орґанізацію „Обєднання" українські іміґранти в Америці складали львину частину жертв на піддержанне українських інвалідів.

Сього рода стан був сіллю в оці Польщі. Вона хотіла, щоби українські інваліди ходили по українських селах як видимий памятник української недбайливости за тих своїх людий, що все своє готові були віддати за народ. Тому польська влада сього року заборонила збірку на Товариство Охорони Военних Могил та для Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Через сю заборону публичної збірки під польською окупацією не буде. І польська влада думає, що ніякої збірки не буде.

Українці! Чи справді має так бути, як хоче польська влада? Чи справді не має бути ніякого заратунку для українських інвалідів сього року? Чи справді вояки української армії мають простягати руку по допомогу до польської влади?

Ні! Ми до сього не можемо допустити. Ми покажім польській владі, що сього не буде. З нагоди Зелених Свят зложім жертву для українських інвалідів. Засоромім „культурників", що не знають основних правил культурної поведінки з другими народами. Даймо таку жертву, щоби вона соромом укрила дикого окупанта, що не знає пошанівку для тих, що за свій рідний край кров пролляли.

Складаймо жертви самі й других єднаймо коло клича: Збірка Зелених Свят для Українських Інвалідів.

Д-р В. Клодницький.

ПОЛІТИЧНІ ВУЛЬКАНИ В ЕВРОПІ

Від першого чвертьстоліття балканський півостров стався тереном політичних вибухів. На ньому, наче на бочці із стрільним порохом, вибухали народні зриви, яких завданням було освободження поневолених народів: Румунів, Болгарів, Греків та Сербів. Балканські народні зриви були спричинені горем згаданих народів, яких душили Турки. Тим народнім відрухам пособляли головно Росія й Анґлія, щоб забезпечити собі моря — Чорне та Середземне. Балканський півостров палахкотів до недавна з тим додатком, що в послідних двох десятиліттях, окрім боротьби з Турками ми бачимо боротьбу Балкану з Австро-Угорщиною та Балканську війну 1912 р.

Балкан стався в Европі уосібленням несупокоїв, повстань, революції, тереном політичних зривів. Балкан — в політичній мові це країна, де можуть вибухнути повстання, заворушення, війна. Балканізація — це політична констеляція території, де політична заверуха висить у воздусі. Коли говориться слова: Антанта збалканізувала Европу, то це значить, що Антанта після світової війни так поробила границі держав, що в богатьох державах є неґодовання захоплених країв, які в доґідний час пірвуться до боротьби за самостійність.

В Европі є кілька таких країн, готових до зривів. Передовсім окраїнні території Польщі, як Східна Галичина, Волинь — словом всі українські землі під Польщею; білоруські землі; Виленщина; Данціґська полоса; польський коритар та Шлеськ. Дальше Бесарабія, Буковина і Семигород. Дальше Хорватія, околиці Полудневого Тиролю, Еґерлянд, Підкарпатська Україна, а вкінці Альзація й Льотаринґія. Застановімся приміром над положенням Альзації й Льотаринґії. Всім відомо, що за ці два краї билися Німці з Французами 1870/71 року. Тоді Французи програли, але заприсягли собі, що Альзацію й Льотаринґію за всяку ціну від Німців відберуть. В 1918 р. „Версальським Диктатом" Французи одержали згадані краї і з великою помпою й радістю завели на них військову й адміністраційну владу. В 1918 р. могло здаватись, що ті території перестали бути політичним вульканом.

Нині справа представляється інакше. Муніціпальні вибори, які недавно там відбулись, свідчать нам, що в Альзації й Льотаринґії є сильні протифранцуські настрої. На підставі минулих виборів можемо сказати, що Альзація й Льотаринґія прямують до своєї независимости в тому напрямі, щоб дійти до своєї самостійної держави.

Такі тенденції зарисувались досить маркантно. Їх виявили три в згаданих краях ґрупи, а іменно: 1) автономісти-католики, 2) комуністи і 3) Німці. Автономістів, а радше самостійників, можна поділити на дві півґрупи, які ворожо ставляться супроти Франції: а) Перша півґрупа кидає в маси клич: „Альзація для її мешканців, а не для Французів!" б) Друга півґрупа кидає в маси клич: „Проч з Францією, яка не попирає католицької церкви".

Комуністи, які мають силу в індустріяльних центрах, як прим. у Штрасбурґу, пруть до самостійности, щоб ослабити буржуазну Францію, яка висисає живі соки з Альзації й Льотаринґії. Тамошні комуністи йдуть навіть на компроміси із самостійниками „націоналістами", католиками й Німцями, щоби протиставити опір французькій централістичній політиці.

Німці, які творять меньш ніж третину населення згаданих країв, пруть із тактичних мотивів до самостійности. Вони розуміють, що в теперішних часах годі думати, щоби Альзація й Льотаринґія в скорому часі повернулась до Німеччини.

Зясувавши такі настрої в Альзації й Льотаринґії, ми можемо повторити політичну думку англійских політиків в роді Ф. Г. Сімондса і других: "Within ten years, it would seem, France has again lost the "lost provinces" which she regained in the World War."

Справа Альзації й Льотаринґії цікава для Українців тому, що теперішна карта Европи мусить бути змінена. В Европі забогато територій, які наче на бочці з порохом, готові до зривів.

Беручи під розвагу положення в Альзації, політичний світ мусить переконатися, що гоїти територіяльні рани треба на основі стремлінь населення, а не на основі забаганок дипльоматів при зелених столиках!

На случай дозріння самостійности Альзації й Льотаринґії, себто повстання держави поміж Францією і Німеччиною, сила Німеччини зросте. Німеччина буде мати наче заслонені плечі від „їдкої" Франції, а тим самим розвязані руки на Сході, себто в справі Шлеську і обрахунків з Польщею.

Нинішні настрої в Альзації мусять трівожити Франціїю, якій повалені англійські консерватисти недавно віддали мілітарну геґемонію на суші в Европі.

Німці, очевидна річ, будуть підсичувати неґодовання в Альзації при допомозі своїх конаціоналів, тим більше, що німецька адміністрація була далеко краща, ніж теперішна — французька.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО РІДНУ ШКОЛУ.

Часті голоси в пресі про виховання молодіжи в старім краю — доказують вагу цього питання. Одні опрокидують наукову систему Рідної Школи, другі в цілости її обороняють, а треті йдуть серединою. Всі однак признають потребу реального виховання.

І я хочу в тій справі забрати голос і висказати кілька критичних уваг, не на те, щоби підривати її повагу й дискредитувати її роботу, але на те, щоби підкреслити її велитенські завдання і доложити свою цеголку до її більшого розквіту.

Прикметою кождого реального виховання є це, що рівночасно з навчанням предмету повинно вияснюватися ученикови, які користи та наука має в майбутнім принести. Ті користи не мусять бути лише матеріяльні, або лише особисті, але користи мусять бути.

Навчання, яке приносить матеріяльні користи, себто вчить дітий, як давати собі раду в життю і боротися за існування, є практичним вихованням. Способи практичного виховання залежать від обставин, бо ріжні обставини вимагають ріжних способів боротьби. Наприклад: для Филипинця є практично вміти вилізти на дерево і зривати овочі, але для Ескімоса це зовсім непотрібне.

В заведеннях Рідної Школи вчиться богато непотрібного балясту, який в майбутнім не принесе нікому ніякої користи. Найбільшим анахронізмом є грека і латина. Однак, як заявив делеґат Р. Ш. пан Ясінчук — Рідна Школа є свідома того, однак зарадити не в силі, бо сама підлягає розпорядкам польського міністерства освіти.

Середні школи ще не дають, і не в силі дати ученикови викінченого, фахового образовання. Це лишень розбурхання і поширення молодечого мозку для дальшого змісту. Та ґімнастика молодечого мозку має великий вплив на дальший його розвиток, і плоди людського духа залежать в великій мірі від зерен, кинених в серце в молодечім віці.

На жаль, перечисляючи наших великих мужів, ми побачимо, що зерна, які зродили величаві плоди, були кинені в їх душу поза школою.

Це зайвий доказ, що державна школа не своєї держави ніколи не стояла на височині свого завдання. Це й було причиною, що наші широкі маси холодно і недовірочно відносилися до школи й інтеліґенції і цей холод відбивався навіть підчас наших оружно-визвольних змагань.

Рятунком в тім прикрім положенню являється Рідна Школа. Всетаки, помимо своєї великої роботи, коли Р. Ш. хоче вповні відповісти своїм завданням, вона повинна перевести в себе деякі зміни.

Перш за все вона мусить очиститися з морально-зігнилого впливу польської культури, а своєму навчанню надати приблизно такий тон:

1) Вчити далі ті предмети, які вчиться тепер, бо, як було сказано висше, їх всеодно не можна зреформувати. Але вчити також, що наука потрібна не тільки урядникам, але ще більше промисловцям, купцям, селянам і робітникам.

2) Вчити їх пошани до умової праці, але вчити також пошани до фізичної, не тільки тому, що вона потрібна, але й тому, що кожна фізична праця повинна йти в парі з умовою.

Це останнє наші брати за океаном мусять взяти собі глибоко до серця. Мусять вирвати з корінем всяку, найменшу погорду до чорної праці і зрозуміти таке:

Ніяка чесна і корисна праця не є понижаюча. Не рід праці підносить людину, але людина рід праці. В кождому роді праці є необмежене поле до попису і чоловік може виявити свої навіть ґеніяльні здібности і зрівнатися з великанами других ділянок. Мистці є в кождій ділянці праці і нераз можна чистити черевики з більшим артизмом ніж малювати образи. Коротко кажучи, в кождому роді праці чоловік може себе виявити і дійти до таких успіхів, як американські королі пасти, кокосових оріхів, обуви, одіжи і т. д., з яких кождий один, зуживши потенціональну енерґію свого золота, мігби збудувати в короткім часі нам власну державу.

Золото! — усміхнеться ідеаліст. Американці все міряють золотом, а високі ідеали їм чужі.

Не тут про це розводитися, але на хвилю я відійду від теми і наведу такий приклад:

Король стали, мультимільонер Шваб, який чотирнацять літ ходив в однім плащи, а харчувався часто в домі убогих, який він сам побудував, сказав раз в товаристві своїх таке: Що я маю за свою довгу мозольну працю, коли я користаю з неї стільки, що той старець в закладі для убогих? Я сам на те питання відповів: Маю велике внутрішне задоволення, бо моє життя, моя праця принесла користи для моїх співбратів горожан.

Як бачимо, не лишень особиста нажива є причиною творення капіталу. Є ще другі причини, часто домінуючі, як: розвинути промисл і торговлю, дати суспільности добрі і дешеві продукти, дати заняття якнайбільшій скількости робітників, піднести уровень життя.

Щоби мене зле не зрозуміли, мушу зазначити, що я зовсім не беруся обороняти капіталістів як таких, бо я сам юнійний і часто мені приходиться вести з ними боротьбу. Це однак зовсім инша справа. Головне, що я хотів зазначити є, що творення капіталу не є низьким ділом, не є позбавлене глибоких, безкористовних ідей і нераз вимагає самопожертвовання своїх особистих розкошей, а заплатою за це є внутрішне задоволення.

Безперечно, не кождий капіталіст є ідейний. Я сказавби навіть, що їх дуже мало. Таксамо мало, як мало є дійсно ідейних людей серед тих, що прикривають себе ідейними кличами.

Однак це є бажання і ціль людства, щоби те золото, та потенціональна енерґія знаходилася в найвідповідніших руках. Під тим оглядом згодяться зі мною навіть большевики, які думають, що найвідповіднішими руками є сама держава. Вони кажуть, що колись на цілім світі прийде до конфіскати приватного майна. Кажуть! Та все таки щасливий той нарід, що видав з себе Фордів, Швабів і др., які приготовили матеріял до конфіскати.

Навязуючи це до попередної теми, додам:

Крім рятування нашої молодіжи від польщення і впоювання в неї патріотизму й ідейности — в що я ні крихітки не сумніваюся і вже тим самим високо ціню їх роботу — Рідна Школа повинна впоювати в молодіж також запал до творчої праці. Повинна плекати в неї смак і задоволення в досягненню успіхів, повинна плекати погорду до пасивного терпіння, яке проявляється вже в початках шкільної лавки в формі віршів на тему неволі, кайдан, муки і незмірної любови до свого народу.

Треба вчити молоде покоління, що хто любить свій нарід, той повинен творити для нього добро. Хто не працює, або працює без користи, того запевнення про любов до народу — брехня, самообман. Той, хто дійсно любить свій нарід, той викреше з себе стільки енерґії, щоби перевести якесь конструктивне діло. Хочби мале, коли обмежені його здібности. Тим він виявить свій характер, який важніший за здібности.

Впоєний тими кличами ученик, коли підросте, то знайде вихід з кождого положення і направить незмірну енерґію, що міститься в кождій одиниці, проти зовнішного ворогазла, а не проти себе самого.

В той спосіб треба виховувати молодіж. Нас в той спосіб не виховували, а це варта би затямити і нам, старим. Головно тут в Америці, де стільки крику про народолюбство. А на ділі такий приклад з патріотів в Скрентоні: Видите!!! — ми вам не перешкаджали збирати фонди на Рідну Школу.

Е. Ляхович.

Мати: — А за що ти Васильку, дістав няні в школі?

Василько: — Бо учитель завдав нам написати задачу на тему: „Наслідки лінивства", і язаслав йому голу картку паперу.

—o—

Каська: — Пані Нитка каже, що вона вірить тільки в половину того, що чує.

Феська: — Так. Але вона звичайно два рази більше чує, ніж хто скаже.

Курдидик Анатоль.

МАТИ.

(Присвячую своїй Матусі).

—o—

— Пишіть, пишіть, пане! А все пишіть! Що я стара і нездужаю, що виглядаю його що дня і що ночи... Що гризуся і плачу... І напишіть, чому вістки якої не дасть... І гроші посилаю...

Я розстелив папір і писав...

— Таж він такий добрий був... Бувало скажу: „Василю, Василечку — зроби то а то..." То він так і кинеться: „Добре, ненько, все зроблю. Ви не трудіться". І бувало нічо не дасть мені зробити... „Ви — каже — ненько, старі, спочивайте!" А робота, то аж горіла в руках.

Тихо. Перо скрипить тільки...

— Пишіть, пишіть! Пишіть, що як не приїде, то вже го не побачу... Десь, бувало, що тижня писав до мене, переказував. „Не журіться, — пише — я верну, всьо буде добре". А тепер вже шість неділь нічого нема...

Знов тихо...

— Ага! А Пилипів Семко, що з ним був, такий збідований прийшов... — каже: „Ваш Василь — то йно шкіра і кости... І їсти там не дають і робити багацько". Я останні вівці попродала, післала йому тому дві неділі... Бідний — гадаю — мій син. Я стара, обійдуся — а він голоден...

Стара жінка важко захлипала. В тишині тільки дощ тріскотів до вікон. А в хаті, як чад, залягло материнське горе...

— А снився мені тому три неділі. Такий марний, худий — аж ляк бере. Прийшов десь до хати, став на порозі тай каже: „Я до вас, ненько, прийшов. Я помогти вам прийшов"... Тай взяв мої руки: цілує а цілує. „Бідуєте ви, ненько". — каже. А самому кров з уст іде. „Василечку, що тобі?" — кажу... А його як не було...

І знов захлипала бабуся... Голова нагнулась — а перо скрипить і скрипить...

— Ой чую, що вже не побачу його... Щось ми так каже, що вже його, бідняги, і на світі нема. Повідає Семко, що нарід мре там, як мухи... Ой сину мій, сину...

Перо стало.

— Не плачте, матусю! Напишу до нього такий великий, жалібний лист і мусить відозватися. Він певно жиє, бо молодий і дужий. Але знаєте — далека сторона, чужі люде...

— Ой то, то!... Чужі люди... Забрали в мене єдиного... А він такий був, як дуб молоденький... Я гадала, що потіху буду з нього мати, підпору на старі літа, а ту — на! Бувало в неділю, як вимиється, як прибереться, як стане кучері зачісувати до зеркала — то я тільки любуюся. Такий, як явір був... Як калина...

Старенька говорить — а в вікна тисячами сліз лопотить дощ. І пливуть ті сльози в низ по шибці — як людські. Бог знає куди, Бог знає пощо...

— А сусіди, бувало, питають мене: „А коли вже, Грицихо, свого сина будете женити?" А я: „Та де йому до жінки" — кажу. Молоде ще було. А такий вам мудрий... Прийде, бувало, чи стрий Марко зза ріки, чи єгомостів панич — як зачнуть балакати, то я аж дивуюся. Тамтой собі — а мій все: то так — а то так...

Обтерла запаскою очі. А в тих очах стільки болю й суму, що аж мене щось здавило за горло. А на лиці скиби морщин, як на облозі. А всі про недіспані ночі, про виляті потоки сліз говорять... А зпід хустки зазирав сивий волос.

— Апостола в неділю, бувало, як прочитає, то я тільки слухаю тай слухаю... А мої сусіди все то на мене глип — то на хори. Вийду з церкви, а вони до мене: „Файно ваш Василь апостола прочитав. І дяк з Межигірців та так не втне". А я й тішуся... Прийде з церкви, насамперед всю худібку обійде, нагодує, напоїть, а вже потім сам зїсть, що Бог дав. Тай ще хвалить: „Тамто ви, ненько — каже смачно наварили". Я гадала, що він мені очи замкне, а ту чую, що вже не довго потягну, а його нема...

І знову хлипають старі груди — аж голова трясеться...

— Не плачте, матусю... Я все написав і нині вишлю почтою... Все написав: як бідуєте, як виглядаєте — і певно приїде. Будьте певні!

Але я сам не певний і чую, як гірко говорити неправду...

Приїде — кажете? Бог би з вас говорив, паночку. Я за вас молитися в церкві буду, за ваше здоровля, за те, що ви написали до нього.

— Так, так! Приїде... Бачите, богато погинуло — але богато вертає. А як приїде, то зробимо весілля і я ще погуляю.

— Зробимо весілля? — повторила вона як відгомін. — Дай то, Господи небесний... А я вам яблучок принесла за ваш труд, за ваше добре серце. За те, що ви спомогли стару маму... Висипте їх десь...

— Спасибі вам, матусю. Хоч і не треба було. Цеж не таке ще велике щось — написати.

І кільканацять червоних, як кров, яблок викочується на стіл.

— Так, так! Найдальше за тиждень повинна бути відповідь. Або може Василь сам приїде.

— Дай то, Господи! — шепче вона збираючись. — А як приїде, то я вас озолочу за вашу роботу.

— Слава Йсусу!...

Попід віконцем замаячіла сива хустка і тихо. Тільки чутно: дощ дзвонить по шибах...

Я зложив папір і на великій коверті:

— До команди табору полонених у Щипюрні.

— — — — — — — — — — — —

Якось через тиждень дзвонять у великий дзвін.

— Чого то дзвонять? — питаю стрічного...

— Стара Грициха вмерла. Ота сама, що мала одного сина, тай той десь пропав... Сумувала старенька, плакала як день так ніч, поки з того світа не пішла. А син, кажуть, пропав, ні чутки нема.

Чую, як щось рветься в мені. А через три тижні дістаю коверту з урядовими печатками. Нетерпляче розриваю її і витягаю записаний папір.

А там, як засуд смерти:

„Василь Підкова умер на тиф у тутешнім шпиталі ще чотири тижні тому, дня 2. квітня 1921 р. Убрання та документи можна відібрати в команді табору..."

— — — — — — — — — — — —

Мамо! Відки Ти знала, що Ти не побачиш вже сина? Відки в Тебе та певність була, що не він Тобі очи замкне? Відки, Мамо?

Спи, Мамо — бідна, нещасна Мамо Сина-мученика! Спи!

Сільська пожарна сторожа ще кінчила свою роботу гашення.

— Чому вже раз не станете, — кричав злісно властитель дому. — Таж вогню вже цілком нема!

— Я се знаю, відповів капітан бригади, — але онтам ще остає троє нерозбитих вікон.

—o—

Жінка читаючи часопис, вичитала цікаву новинку під заголовком „Робота жінщини для слабо-умних".

— І що жінка може зробити для слабо-умного? — спитав чоловік у розсіянню.

— Вони звичайно віддаються за них, відказала жінка.

Сидір Ґуревич.

ЧЕРВОНЕ КУПЕЦТВО.

(Гумореска — з російського).

I.

Власниця магазину мод, Варвара Павлівна, взяла з вистави гарненький капелюх:

— Це, поважана пані, найновіший модель!... Я ждала з цим капелюхом саме на таку аристократичну голівку, як голівка поважаної пані. Пані позволять до зеркала. Ах, я не в силі просто висловити цього, як прикро мені, коли я гарний капелюшок мушу продати пролетарці, для якої ніжний відтінок шовку, старанне викінчення і цей тендітний серпанок надаються точнісенько так, як цвітка до кожуха. Чудово... В цім капелюсі пані дуже гарно!

— А чи не виглядатиму за старо з цією китичкою фіялок?

— Деж там!... Та гарненька плямочка оживляє чудове панине личко, якому зрештою цього зовсім не треба... Відповідним тлом для того капелюха моглаб бути лише повозка, пара сивих коней...

— Так, було, все це було...

— І ще буде! Буде! Таж я памятаю коні ласкавої пані! Товаришив пані звичайно адютант паниного поважаного чоловіка.

— Памятаєте?!

— Певно. Такий гарний юнак! Коли не помиляюся — ґвардієць?

— Так, так... з царської ґвардії... Я мусіла остатися тут з причини недуги дітей... Інакше я булаб у Парижі. Одинока розрада, що мойому чоловікові вдалося дістати між „спеців"...

— Ласкава пані платять чотири червінці. Віддаю майже без зарібку... клієнтці з давніх добрих часів... Дякую дуже... Поручаюся й надалі ласкавій пані. До побачення!

II.

— Товариші, найновіший модель! Так мені приємно продати цей капелюх саме вам... Нарешті, нашими клієнтами стали широкі верстви працюючого народу! На вашій пролетарській голівці капелюх цей звучить наче пролетарський гимн. Коли глядіти на нього, відчуваємо безмежні поля і фабричну пропасть. Ці червоні маки кровавляться, наче прапори... Дуже вам, товаришко, до лиця, в цьому синавому серпанку, що пригадує дим, який раннім ранком знімається з фабричних коминів. Викінчення відповідає всяким вимаганням пролетарської культури. На протязі довгих років проклятих давніх часів обридли мені вже до тла ці вимальовані ляльки, жінки бюрократів. Доволі вже!...

— А чи не постаріють мене ці маки?

— Але деж там!... Ця гарненька плямочка пригадує революцію та надає вашому личку справжнього революційного вигляду. Найвідповіднішим тлом для цього капелюха моглаб бути лише величава маніфестація, наприклад якийсь похід...

— Недавно щойно був похід...

— І ще буде! Буде!... Часто тепер трапляється нагода... Таж я бачила вас у рядах маніфестантів, рамя об рамя з товаришем...

— Матрозом? Памятаєте?

— Самособою, такий гарний юнак, краса й гордощі революції... Із залоги „Аврори" напевно?

— Ні, з кружляка „Поручник Шміт".

— Ви платите чотири червінці.

— Ах, якжеж це богато!

— Стільки беру від людей праці, непманкам рахую по шість!... Клієнткам пролетаркам даю нижче власних коштів... Дякую дуже... Прошу... Поручаюся... До побачення.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Виступ школи Василя Авраменка.

Елизабетська англійська ґазета „Елизабет Таймс" з 10 червня б. р. подає слідуючу допись про виступ школи балетмайстера В. Авраменка:

UKRAINIAN BALLET STAGED, 100 PERFORMERS IN CAST.

Pretty Dancing Scenes, Colorful Costumes, Various Folk Dances, Given by Men, Women, Boys and Girls and Other Features Win Great Applause from Audience.

Vasile Avramenko presented his Ukrainian Ballet yesterday at the Ukrainian National Home, 214-216 Fulton street. More than 100 were in the cast, which presented Ukrainian dance numbers.

The program was divided into three parts: introduction, a review of Ukrainian ballet technique; garland of Ukrainian Folk dances; 2nd pageant of Ukraine in dancing scenes. All were splendidly presented.

The graceful movements, the natural frolics of Prof. Avramenko captured the spirit of the spectators, causing much applause. He danced the "Tchumak", one of his own compositons, the background of which is in the 17th century, in the days of Catherine II, of Russia. The dance revealed the spirit of the wayfarer, and his yearning for the land of his birth.

Another beautifully executed dance was the "Havevka," the Easter dance, given by the girls of the revue. In parts it was saddened by the weeping for the dying Christ, and in parts it was happy with rejoicing for the beginning of Christianity.

The "Kolomeyka," danced by Helen Bodnar, Stephania Turash, John Kucyk and Julian Brygidyr, was one of the dances presented by young children which the assembly enjoyed.

Folk Dances.

Other dances were the Kossachok, a dance from the province of Podeelya; "Katherine," a Salon dance from the Province of Kherson, "Zaporogian-Kossachok"; the "Zhurawlee," a ritual wedding folk dance; the "Hopak"; "Metelitza," a folk dance of winter; the "Arkan," a very well executed dance of old Scythia; the "Kossachok," rendered by a six year old girl; the "Kolomeyka Forward," a folk dance from the Carpathian Highlands; "Tchumak's Children," given by the boys of the revue; "Honyveeter," a National ballet; "The Knights of Zaporozhe," a historical battle dance given by the most talented men in the cast; and Kochoohoora, a dance which concluded the program.

After the theatrical presentation was over, Prof. Avramenko received a large basket of flowers from the Elizabeth school. In accepting the gift he said that one of the most valuable possessions of the Ukrainian people is the dances. "They should not be ashamed to exhibit them," he said, "whenever they can. At a party, or at any gathering of friends they should sing as their fathers did in Ukrainia."

The American and Ukrainian Anthems were played by the orchestra, and the assembly joined in the singing of them.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Під розвагу сиракюським Українцям.

Справа будови українського народного дому в нашій громаді є дуже пекуча й необхідна а між тим трудно прийти до викінчення її в нашій громаді. Причиною цьому є особисті порахунки, кумівство, партійність, „свати", „односельчани" і т. п. Чи не соромно для нас самих, щоби через подібні дурниці занедбувати таку важну національну справу. Провідників маємо в нашій громаді, як мух по Спасі. Всі вони горячі патріоти, але не ділами, а словами. Вже довгими літами спотикаємося по брудних закутинах, в додатку часто польських, щоби тим влаштувати якийсь свій баль, концерт і т .п. Тим часом наша молодь підростає, а старі лідери на цю молодіж мало звертають уваги й лишають її без жадної опіки. Лише поміж собою воюють, політикують, а все безкорисно та самим собі на шкоду. Вони ніби політикують, а коли придивимося ближче, то побачимо, що їх політика, то лише заслона, бо в дійсности це особисті порахунки, що не варті ані торби січки. Коли так піде дальше, то щож з нашої колотні вийде? Де опиниться наша молодіж? Що з того, що в нашій громаді маємо поверх двох тисяч осіб, але на чім це пізнати? Чи ми маємо як слід зорганізований хор? Чи в нашій народній школі вчать так, як повинно бути та з добрих підручників? Де наш аматорський кружок і взагалі чи ми працюємо хоч в частині так, як це робиться по других, менших громадах? Таж другі громади не тільки, що дають знання свому молодому поколінню, своїм дітям, але й популяризують українське імя поміж чужими народами. Часто дістають признання від них так, що серце радується. Коли поглянути в наші часописи, то побачимо день в день оголошення з ріжних місцевостей про представлення, віча, виклади, концерти, то що, а в нашій громаді що? Навіть коли хто береться щось зробити, то трудно йому зліпити, бо тоді одні другим шкодять, бо стараються в той самий день зробити дві, або й три подібні забави.

Чиж всьому цьому лихови не можна зарадити?

Громадяне! Майте розум! Не виставляйте себе на сміх перед другими народами і не робіть на шкоду самим собі. Вже час нам зрозуміти, що ми один нарід, хоч ми й подімені на табори через наших ворогів і їх плазунів льокаїв.

Нам треба якнайскорше відновити занехану працю з минувшого року над будовою українського народного дому в нашій громаді, котру започаткували люде щирої волі для добра нашого народа. Хай забудуться наші промахи! Хай повстане український народний дім в нашій громаді для нас і нашого покоління, котре візьме по нас керму в свої руки і матиме провадити кращу працю для добра нашого поневоленого народа.

Тож до праці громадяне! Не дивімся один на другого, але приступаймо до праці хоч невеликим гуртком, але щиро й мудро, щоби виправити похибки минувшини. Коли далеко менші громади могли спромогтися на свою рідну хату, то чомуж в нашій великій громаді неможливо збудувати свій дім? У нас, як і в других громадах є люде богатші і бідніші, але кождий повинен допомогти по своїй змозі і причинитися до будови українського народного дому. А що якась частина ще не обчищена з рутенської хороби, а друга ще проливає крокодилячі сльози за „батюшкою царем", то на них нема потреби звертати увагу, бо згадані групи не відіграють жадної ролі в громадському життю. При цім мусимо знати, що самий Народний Дім не виросте як гриб по дощи. Але на нього потрібно грошей, а тому не тиснім цих кілька десятків долярів при собі, що малиби піти на будову дому, бо цими кількома десятками ми не збогатимося, а противно, буде страта в будучности для нашого народу. Не звертаймо уваги на несвідому національно масу, що блукає по „русько-рутенським закоміркам", бо їй вже давно заспівали вічну память свідомі українські громадяне, а наша українська армія у визвольних змаганнях вже дала перший смертельний бій цим нашим ворогам. Отже й ми продовжуймо ту боротьбу за висвободження з ярма, з облуди, рабства, темноти. За Україну, за імя святе українське й ми повинні боротися тут, бо наші брати в краю крівавляться в боротьбі та без перестанку мучаться по тюрмах за ідею вільної держави української.

Думаю, що ця допись не піде на дармо і може зворушить хоч частину нашого громадянства як також наших громадських провідників і й вони зачнуть працювати над здвигненням Українського Народного Дому в нашій громаді.

Громадянин.

Бабуся відганяє маленьку Ольгу від швальної машини, на якій дитина хоче „шити". Мала Ольга відходить у кут і питається:

— Бабусю, чи ти вмреш?

— Та вмру, дитинко.

— І тебе вкинуть у гріб?

— Та вкинуть.

— А глибоко і засиплять землею?

— Так, дитино.

— То тоді я буду таки крутити машину!

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(1)

Перший день обрад дня 13-го мая 1929 р.

Отворенне Конвенції Головним Предсідателем У. Н. Союза.

Конвенційні обради отворив гол. предсідатель Теодор Грицей о год. 1.30 з полудня слідуючою промовою:

Вельми Шановні Делеґати і Делеґатки!

Кождий культурний нарід а з ссібна кожда людина чи то в рідним краю, чи на чужині старається, щоби в случаю смерти полишив свою рідню забезпечену від голоду і холоду, а що найважнійше, щоби та рідня не потребувала жебрати навіть на видатки похоронні, як то і між нами ще не так дуже давно діялося.

Наші Українці в рідних селах і містах мають по більшій части хату й ґрунт, працюють на поли, й не є наражені на біду й небеспеку життя, як ми в Америці.

Вже тому 40 літ назад, як наші Українці зачали приїжджати до Америки, пізнали наші люде ту ріжницю й тому **дня 22 лютого 1894 року** заложили в місті Шамокін, стейті Пенсильванія, Руський Народний Союз на розметі. **Початки були тяжкі,** бо в році 1894 було **готівки всего 220 дол.,** а в році 1896 було всіх **членів 587** а готівки 756 дол. Остаточно показалося, що треба було змінити вкладки після літ бо того домагалися американські власти.

Сю зміну вкладок а також зміну назви з Руського Народного Союза на Український Народний Союз переведено на конвенції в Бофало, Н. Й. в році 1914.

З одної сторони було се дуже добре, бо інституція видержала таку кризу як інфлюенція в році 1918, а з другої сторони було зле, бо багато членів переважно старших віком, на котрих припадали більші вкладки зачали виступати, а тоді то У. Н. С. **стратив около 14 тисяч членів.** Та Бог ласкавий, старі члени порозумівши річ, зачали вертати і багато нових вступило так, що нині маємо **21 тисяч старших членів а 14 тисяч членів** в молодечім департаменті, Таксамо зріс У. Н. С. в маетку: сьогодні маємо разом з молодечим департаментом **2 міліони 300 тисяч долярів.**

У. Н. С. за цілий час істнування виплатив до нині около **175 тисяч дол.** запомог для калік і невилічимо хорих і около **3 міліони посмертного.** У. Н. С. чи то сам чи за помочю свого орґану Свободи, чи то через своїх головних урядників і відділових старався ширити український патріотизм і помагав рідному краеви й своїм членам матеріяльно і морально. Тому то, Шановні Делеґати і Делеґатки, отвираючи 17 головну конвенцію в місті Нюарку, стейті Ню Джерзи, отсього дня 13 мая 1929 року, кладу на Вас обовязок, щоби Ви обговорювали кожду справу як пристало на делеґатів такої орґанізації як У. Н. С., щоби Ви не ділилися на партії й не переводили ухвал, які не булиби користні для орґанізації, не ставляли особистих амбіцій чи порахунків висше добра У. Н. С., щоби Ви мали на оці нічо інше а тільки загально народне добро й добро У. Н. Союза й щоби Ви винесли такі ухвали, котрі допомоглиби У. Н. С. зрости в тисячі дальших членів.

Як теперішний предсідатель У. Н. С. витаю Вас, Шановні Делеґати і Делеґатки, в імени своїм і в імени екзекутиви і цілого головного уряду. Для вшанування памяти померших наших давних членів і тих, що померли від послідної конвенції, а між ними для вшановання памяти померших бувшого рекордового секретара, а теперішного заступника предсідателя і предсідателя комітету Сиротинця, бл. п. Михайла Угорчака, прошу всіх повстати з місць.

(Тут всі зібрані делеґатки і делеґати повстали з місць а відтак головний предсідатель продовжував відчитанне своеї вступної промови).

Отвираю формально головну конвенцію У. Н. С. з тим, що по справвозданню верифікаційної комісії, вибранню предсідателя конвенції, секретарів і потрібних комітетів наступлять справоздання головного уряду.

Т. И. Грицей,
головний предсідатель У. Н. С.

Відтак головний предсідатель візвав Верифікаційну Комісію, щоби зложила своє справозданне.

Петро Сусла, делеґат 181-го відділу з Менвил, Ровд Айленд, яко предсідатель Верифікаційної Комісії зложив слідуючий звіт:

Звіт Верифікаційної Комісії Українського Народного Союза на головну 17-ту Конвенцію в Нюарку, Н. Дж.

Верифікаційна Комісія призначена Екзекутивою У. Н. С., в склад її входять слідуючі члени: Андрій Крупа, дел. від. 136, Па.; Юрій Небор, дел. від. 165, Ілл.; Петро Сусла, Р. Ай.; Ілія Вавришин, від. 52, Ман., Іван Ваверчак, від. 155, Н. Дж.

В головній Канцелярії У. Н. Н. Союза, дня 10-го мая, розпочала Верифікаційна Комісія призначену роботу в 9-ій годині рано.

Головний рекордовий секретар У. Н. Союза предложив повновласти вибраних делеґатів і заступників делеґатів до перегляду.

Одобрених повновластий делеґатів на 17-ту головну конвенцію У. Н. Союза є: 19 головних урядників, 330 делеґатів, які репрезентують 322 відділи У. Н. С. з 521 голосами, що творять разом 540 голосів.

На підставі статута У. Н. С. Верифікаційна Комісія взяла під розвагу повновласти відкинених делеґатів екзекутивою У. Н. С. із слідуючих відділів:

Відділ 7-ий. По статуті параґрафу 16-го той відділ є управнений до одного делеґата з 3-ма голосами.

Бажання від. 7-го на право двох делеґатів, то є одного з двома голосами на кошт У. Н. С., а другого з одним голосом на кошт свого відділу, Верифікаційна комісія не може узглянити, бо не може йти в супереч параґрафу 16-го.

Відділ 27-ий. Повновласть цего відділу не одобрена з причини опізнення вибору і надіслання повновласти делеґата по реченци на це призначенім, про що говорить параґраф 21-ий Статута У. Н. С.

Відділ 42. Повновласть на заступника делеґата згаданого відділу не одобрена, на підставі статута параґрафу 13-го, з причини, що вибраний заступник делеґата є заразом урядником иншої запомогової орґанізації.

Відділ 44. Повновласть неодобрена на підставі статута параґрафу 13-го, що вибраний делеґат є урядником иншої запомогової орґанізації, а також подано заступника такого члена, котрий заступником не був вибраний.

Відділ 55. Повновласти не одобрено, бо вибори відбулися не по приписам статута У. Н. Союза і то стверджено заприсяженим зізнанням, яке було доручене екзекутиві У. Н. С.

Відділ 141. Повновласть не одобрена з причини, що делеґатом був вибраний член иншого, а не того самого відділу, на що не позволяє статут У. Н. С. параґраф 12-ий.

Відділ 218. Цей відділ є управнений до 2-ох делеґатів. Але один з них вибраний по приписам статута, а другий проти приписів статута У. Н. С. З того є управнена повновласть делеґата першого, а друга повновласть уневажнена, на підставі статута У. Н. С. параґрафу 10-го.

Відділ 233. Повновласть відкинена екзекутивою а одобрена Верифікаційною Комісією, бо показалося з доручених письм Верифікаційній Комісії, що вибори відбулися по приписам статута У. Н. С. і що сей відділ є управнений до вислання делеґата на 17-ту конвенцію У. Н. С.

Відділ 236. Повновласть неодобрена з причини, що делеґатом вибрано члена, який не був достаточний час у відділі, бо вибраний делеґат не був навіть цілих шість місяців членом в згаданім відділі У. Н. С.

Відділ 298. Повновласти неодобрено на підставі статута У. Н. Союза параґрафу 10-го, і на що є заприсяжений афідевіт, що при виборі делеґата згаданого відділу раховано голоси членів й тих, що на зборах не були присутними.

Відділ 310. Повновласти не одобрено на підставі статута У. Н. С. параґрафу 13-го, що член згаданого відділу на делеґата є заразом урядником иншої орґанізації.

Відділ 316. Повновласть неодобрена екзекутивою У. Н. С. на підставі засуду мировим судом, як бувшого головного урядника У. Н. С.

Верифікаційна Комісія, на підставі статута У. Н. Союза параґрафів 16-го (а) (голос відділу) і параґрафу 12-го (кваліфікації члена на делеґата), рішилася узгляднити повновласть делеґата і предложити шановним делеґатам на 17-ту головну конвенцію У. Н. С. до остаточного вирішення.

Відділ324. Повновласти неодобрено на підставі статута У. Н. С. параґрафу 10-го. Вибори відбулися не по приписам статута У. Н. С.

Відділ 324. Повновласти неодобрено на підставі статута У. Н. С. параґрафу 10-го, де згаданий відділ переводив вибори делеґатів і їх заступників не на звичайнім, але на надзвичайнім мітинґу.

За Верифікаційну Комісію У. Н. С. на 17-ту головну Конвенцію в Нюарк, Н. Дж.:

Петро Сусла, голова; **Ілія Вавришин** писар; **Іван Ваверчак, Юрій Небор, Андрій Крупа,** члени.

На закінченнє свого справоздання заявив, що комісія старалась усі справи розглянути як найточнійше і вирішила усі справи остаточно, окрім справи п. Братуся, бувшого гол. урядника У. Н. Союза, котру полишається до остаточного рішення конвенції.

По справозданню верифікаційної комісії предс. п. Т. Грицей візвав делеґатів до вибору конвенційної президії.

Декотрі з делеґатів жадали, щоби насамперед рішити справу непризнаних делеґатів, та по поясненню, що конвенційна програма уложена правно після статута і після неї будесь вести конвенцію, приступлено до уконституовання конвенції. Загально згодженось, що кандидат на предсідателя конвенційного, котрий дістане найбільше голосів, буде предсідателем конвенції, а два слідуючі після числа голосів кандидати будуть його заступниками.

(Дальше буде)

ПОДЯКИ.

Складаю подяку У. Н. Союзови за уділення 25 долярів допомоги мойому синові з фонду допомогового.

Павло Ґошков,
член 106 від. УНС в Шикаґо.

—o—

Я, низше підписаний складаю сердечну подяку за виплачення мені допомоги в сумі 75 долярів з фонду запомогового.

Дітройт, Миш.

Дмитро Саламін,
член 75 відділу У. Н. Союза.

СКАЗАВ СВОЮ ДУМКУ ПРО „ЗАЯЦЯ" НА „ЖОВТІЙ ПТИЦІ".

Серед загального одушевлення й подиву для Артура Шрайбера, що полетів „заяцем", себто без дозволу й відома, на літаку „Жовта Птиця", що вибрався на перелет Атлянтійського океану, підносить голос відомий американський гумορист Вил Роджерз і каже, що Шрайберови належиться скроїти шкіру за те, що він своїм необдуманим кроком наразив на невдачу, а може й на смерть летунів. Каже Вил Роджерз, що Шрайбер не надається до сялі слави, але до Матевану (дому божевільних).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Сими днями вийшла з друку мала книжочка, 32 сторінок друку, але важна. Є се катальог книгарні і музичного складу Сурма, 103 Евню А Ню Йорк, який властиво не є звичайним катальогом, а певного рода альбумом.

Купецька фірма видаючи свій катальог, обмежується звичайно на вичислюванню річий, які має до продажи. Катальог Сурми однак відступає від сеї традиції і містить ідеї, а річи, які має на продаж, вичислює лише, так сказати-б, на приклад. В той спосіб катальог виходить до певної міри літературним збірником, а рівночасно вказівкою для завдання купецького стану між Українцями в Америці.

В катальогу поміщені статті про ідейний підклад підприємства, про бизнесово-ідеалістичне значіння клича „Свій до свого", і т. и., а рівночасно на кождій сторінці слідно змаганнє пригадати українському загадови якусь ідею. Для вжитку українського доросту подано деякі вказівки по англійськи. Там знайдете подані причини, чому українська дитина має учитися рідної пісні, рідної мови, чому має вживати української орнаментики і т. и. Все те подано не в диктатичній формі, але в формі суґестії так, що читач несвідомо переноситься думками у висший світ.

Увесь матеріял зібраний так принадно, що читач переглядає катальоґ-альбум з приємністю й цікавістю. Розклад матеріялу виконаний артистично, а окладинка, прикрашена українською вінетою-вишивкою, надає альбумови принадний вигляд.

Склад Сурма, звісний перед тим як Січовий Базар, висилає свій нововиданий катальоґ безплатно кождому, хто лише сього зажадає.

Семеон Філіп, з Елізабет, музикант, що робить для Колюмбії Українсько-Лемківські рекорди, вибирається до Европи на прогульку, закупив ручний найлучший грамофон, щоб рідній Лемківщині доказати, що в Америці живе рідна українсько-лемківська пісня також.

Теодор Кріль, з Ватервліт, (Лемко) давно вже провадить торговлю з Сурмою, приїхав в неділю запізнатися особисто.

Українці з Ню Йорку роблять заходи, щоб Радіо-Стація що тижня розсилала українську музику і пісню. Договори укінчилися успішно зі стацією, але тепер приходить питання, як стягнути найлучших українських артистів і хто буде покривати кошти, артисти не можуть робити це з патріотизму, бо мусять жити. Росіяни стоять в тій справі найлучше мають аж три рази в тиждень „бровдкестінґ", в них по більшій части співають Українці з хору Кошиця, котрі дістають платню і то незлу вони для Українців за половину тої ціни співалиб, тай то нема звідки взяти, от як зле, як нема своєї держави.

Прийшли нові радія-моделі „скрінгридс", половину лучше грають і більше стацій дістають.

Від Калини Лисюка, котрий виїхав з родиною до Европи, отримано листа з фотографіями з шифи. Разом з фотографіями його козаків в українських строях прийшла і друкована програма концерту на шифі, цікава тим, що 75% точок було українських, майже все виконаними двома його синами і дружиною. А що був великий успіх для Українців, то певно, бо збирано цілий концерт на „Факс Мувітон", котрий буде показуватись в Америці і Англії. 145

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й.

Смерть члена У. Н. Союза.

Братство св. Арх. Михаїла, відділ 198 УНС, повідомляє, що член цього братства, Филимон Кривий, помер в 7-мій годині рано у неділю, 16. червня. Небіжчик прожив 49 літ. З часу його приїзду до Америки тому 22 роки він працював увесь час на „Ірі Рейлровд" в каршапі при вагонах.

Небіжчик походив зі Золотої Свободи, бережанського повіту в Галичині. Родився 1880 року. Вступив до У. Н. Союза в січні 1918 року.

Був діяльним та працьовитим членом свого братства і відділу Союза, в якому через кілька років повнив обовязки секретаря. Покійний усе своє життя визначався добрим здоровлям, поки не застудився пару місяців тому й не захворів.

З сумом і жалобою братство провожало до могили свого діяльного члена.

Земля Йому пером!

Олександер Сидор, секр.;
Григорій Лисяк, кас.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З концерту на край.

Заходом Української Православної Громади відбувся дня 14. мая концерт, з якого чистого доходу було $22.80. Гроші вислано до Обєднання з таким призначенням: $8.80 на Рідну Школу, а по $7 на інвалідів і бойову організацію.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

З хрестин на Рідну Школу.

В громадянина Михайла Бабія, чесного члена 94 від. У. Н. Союза, відбулися хрестини, а на них на забаві, як пристало на добрих Українців, згадано і Рідний Край. На зазив гр. Йосифа Пригарського жертвували на Рідну Школу слідуючі:

По $1.00: М. Бабій, М. Чубка, Й. Пригарський, Л. Білик, С. Кітюк, В. Олійник, З. Маличка, М. Нестерович, В. Казанівський; М. Туркевич 50 ц.; по 25 ц.: С. Присташ, Й. Павлюк.

Разом зібрано $10.00, які відослано до Обєднання.

Лев Білик.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ вдови бездітної або з одною дитиною, або старшої віком дівчини від 35 до 40 років, до заряду дому; я маю 38 років, маю свій дім і пятеро дітий, найстарша дівчина має 14 літ, наймолодший хлопець 5 років. Ласкаві зголошення слати до: 144-9
MIKE HASYCHAK,
Box 115, Slickville, Pa.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з довголітною практикою, знаючий свій фах дуже добре, пошукує посади. Ласкаві зголошення слати на адресу: 144-5
D. D. DIAKOUCHYTEL,
816 Grove Street, Taylor, Pa.

ХТО З УКРАЇНЦІВ бажає вислати свою родину на літні вакації в гарне і здорове місце, кімнати відповідні, чисті і веселі, всі кімнати мають по 2, 3 і 4 вікна, гарна вода до купання і пиття. Спішіться, поки ще всі незаняті. По близші інформації пишіть на адресу: 144-5
NICH. SAMBOY,
P. O. Box 131, Jewett City, Conn.

ОГОЛОШЕННЯ.

В нас є до винаймлення стор, для будь якого бізнесу.
UKRAINIAN LABOR BUSINESS CORP.,
57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

ПОШУКУЮ в дуже важній справі Сташка Петришина, має знаходитися в нюйорськім окрузі. Хто би про него знав або він прошу написати до:
ІВАН ЯРЧАК,
637 Jolile Alley, Johnstown, Pa. 140-5

ПОШУКУЮ спільника з малим капіталом до направи черевиків. До тепер я роблю одинцем, маю робітню на передмістю; зі спільником думаю брати в центрі міста, де сподіюсь богато роботи. Голоситись на понизшу адресу: 143-5
Л. КОМОНІЦЬКИЙ,
206 N. Main St., Woonsocket, R. I.